

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1922 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ett verksamt understödjande av kolonister å kronoparker.

(2:a avd.)

Uti en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 17, av herr *Olsson* i Gävle m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning och förslag om, på vad sätt statsmakterna kunna på ett verksamt sätt understödja kolonisterna på kronoparkerna.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Motionärerna förmena, att de förmåner, som genom statens försorg äro beredda kolonisterna å de norrländska kronoparkerna, skulle vara otillräckliga och att åtgärder i anledning härav äro påkallade för att förhindra att kolonisationsverksamheten äventyras. Härvid hava motionärerna framhållit, att kolonisternas ställning under år 1921 försämrats genom minskade tillfällen till skogsarbete å kronoparkerna samt därvid särskilt åberopat för kolonisterna å Hamra kronopark rådande svårigheter.

Utskottet vill till en början i korthet erinra om huvuddragen av ifrågavarande försökskolonisation.

Sedan 1914 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om allmän utredning rörande främjandet av kolonisationen inom de sex nordligaste länen, uppdrog Kungl. Maj:t åt särskilda sakkunniga att i visst avseende verkställa den begärda utredningen. Utredningen i övrigt uppdrogs sedermera åt den s. k. norrländska kolonisationskommittén. Nämnda

Utskottet.

kommitté har planlagt den försökskolonisation, till vilken riksdagen sedermera, på Kungl. Maj:ts förslag, alltsedan år 1918 anvisat medel. Antalet upplåtna kolonat uppgick vid senaste årsskiftet till 430. Kolonaten äro i huvudsak av två olika typer, en större, som omfattar omkring 3 har odlingsbar fast mark och 12 har odlingsbar torvmark samt 15 har skogsmark och en mindre, omfattande av nämnda slag av mark respektive 1, 4 och 5 har. Kolonaten upplåtas för en tid av 15 år, varav de fem första åren avgiftsfritt, med rättighet för kolonisten att, då minst 10 år förflutit och kolonisten uppfyllt sina kontraktsevenliga åligganden, få mot köpeskilling, som erlägges i huvudsaklig överensstämmelse med vad som är föreskrivet för statens egnahemslån, kolonaten åt sig överlåtet med äganderätt. Staten bekostar huvudvägar samt i allmänhet anläggandet av utfartsväg till varje kolonat ävensom upptagandet av för torvmarkernas torrläggande nödiga avledningsdiken. Å en del kolonat uppföras åbyggnaderna av staten, dock endast i så stor utsträckning, att kolonisten erhåller nödortfödig bostad samt rum för kreatur. Kolonist, som själv uppför sina åbyggnader, åtnjuter byggnadshjälp med tre fjärdedelar av det belopp, vartill i samband med kolonaten upplåtande byggnadskostnaderna beräknats, dock högst med 4,500 kronor. Byggnaderna skola i båda fallen vara fullbordade inom 10 år. Kolonist är skyldig att inom angiven tid hava uppodlat viss areal. Innehavare av större kolonat erhåller därvid odlingshjälp med 500 kronor. Virke till byggnaderna samt till hägnad, hässjor och täckdikning m. m. ävensom till vedbrand erhålles fritt å kronans mark. Vidare åtnjuter kolonisten viss rätt till bete, jakt och fiske. Vid köp av mindre kolonat tillgodoräknas kolonisten efter vissa grunder det arbete, som han och hans familjemedlemmar efter uppgörelse med skogsförvaltningen utfört å kronans mark. Vid köp av större kolonat tillgodonjutes ersättning för odling utöver den, som kontraktsevenligt ålegat kolonisten. Slutligen har genom beslut vid 1920 års riksdag upprättats en kreaturslånefond för kolonisterna, avsedd att underlätta deras inköp av kor.

De förmåner, som sålunda genom statens försorg beretts ifrågasvarande kolonister, synas utskottet icke obetydliga. Utskottet anser det så mycket mindre påkallat, att riksdagen nu beslutar åtgärder i av motionärerna antytt syfte, som förenämnda kolonisationskommitté, enligt vad utskottet erfarit, under den närmaste tiden torde komma att framlägga sitt slutliga betänkande även vad angår ifrågasvarande kolonisationsverksamhet.

I anledning av motionärernas uppgift angående den bristande

arbetstillgången å kronoparkerna vill utskottet framhålla, att förhållandena i detta avseende förbättrats; och har utskottet, vad särskilt Hamra kronopark angår, inhämtat, att arbetstillgången för kolonisterna därstädes under innevarande vinter torde vara tillfredsställande.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 mars 1922.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hellström, Norin, Boberg, Ingeström, Dalberg, Gabrielson* och *Lindstrand* samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, *Johansson* i Uppmålby, *Hedlund* i Östersund, frih. *Hermelin, Wahlstedt* och *Pettersson* i Stäringe.
